

Nr 60

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående användning av medel ur postverkets understöds-kassa; given Stockholms slott den 24 februari 1967.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, lämna riksdagen tillfälle att avge yttrande i anledning av vad föredragande departementschefen anför.

GUSTAF ADOLF

Olof Palme

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att postverket får av postverkets understöds-kassas kapitalbehållning använda högst 700 000 kr. för att inträda som intressent i en fritidsby vid Baia Domizia i Italien. I samband därmed föreslås viss ändring av kassans fonderingsregel.

*Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholm slott
den 24 februari 1967.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, LANGE, KLING, EDENMAN, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, ODHNOFF.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Palme, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *användning av medel ur postverkets understöds-kassa* och anför.

Postverket har, efter framställning av styrelsen för Postpersonalens semesterhemsförening, i skrivelse den 29 november 1966 till chefen för kommunikationsdepartementet hemställt att denne hos Kungl. Maj:t utverkar att högst 700 000 kr. under budgetåren 1966/67 och 1967/68 överförs från postverkets understöds-kassas allmänna konto till Semesterverksamhetens konto att användas av postverket för att inträda som intressent i en av Folkrorelsernas rese- och semesterorganisation (Reso) planerad fritidsby vid Baia Domizia i Italien.

Riksrevisionsverket har avgett yttrande i anledning av postverkets skrivelse.

I prop. nr 32 till 1951 års riksdag (SU 114, rskr 99) underställdes riksdagen för yttrande fråga om användning av medel ur postverkets understöds-kassa för bidrag till viss semesterhemsverksamhet. I samband därmed lämnades en ingående redogörelse för tillkomsten av kassan och för kassans utveckling. Särskilt reglemente för understöds-kassan har senast fastställts av Kungl. Maj:t den 29 juni 1966.

Postverkets understöds-kassa förvaltas av postverket och är avsedd för understöd *dels* åt behövande änkor och barn efter avlidna personer som varit anställda hos postverket, *dels* till semesterverksamhet för verkets personal. Kassans medel kan även användas för att täcka brist i postkassa.

Enligt reglementet tillförs understöds-kassan följande medel:

1. böter för förseelser när försändelse avlämnas till postbefordran,
2. böter och viten som postverket ådömt postfunktionär,
3. behållen inkomst vid försäljning av makulatur och äldre handlingar samt makulerade frimärken på dessa,
4. behållen inkomst vid försäljning av värdeinnehållet i obeställbara postförsändelser samt gångbart mynt som tillvaratagits i sådan försändelse,

5. obeställbara postanvisningsmedel,

6. överskott som uppkommit i postkassa och inte kunnat återställas till rätt ägare.

Av medel som tillförs kassan och av dess ränteinkomster skall årligen minst en tiondel läggas till kassans kapital. Medel som enligt postverkets beslut skall användas för understöd av semesterverksamhet skall i kassans räkenskaper bokföras på särskilt konto, betecknat »Semesterverksamhetens konto». Semesterverksamheten handhas av Postpersonalens semesterhemsförening, vars medlemmar utgörs av Posttjänstemännens förening, Postverkets tjänstemannaförbund och Svenska postförbundet. Postverket godkänner föreningens stadgar och utser en ledamot och suppleant för honom i föreningens styrelse samt en revisor och suppleant för honom för granskning av styrelsens förvaltning och föreningens räkenskaper. Postverket fastställer i samråd med nämnda personalorganisationer de riktlinjer, efter vilka bidrag till semesterresor skall utgå och semesterverksamheten i övrigt stödjas. Medel som står inne på semesterverksamhetens konto kan postverket även använda för behövlig nybyggnad, om- eller tillbyggnad på semesterhemsfastighet samt för utrustning av semesterhem. Postverket äger att genom avtal med nämnda förening tillförsäkra denna nyttjanderätt till fastighet och inventarier till fastighet, som verket förvärvat för semesterhemsverksamhet.

Understöds-kassans ställning vid utgången av budgetåret 1965/66 framgår av följande sammanställning (s. 4).

Postverket framhåller inledningsvis att verket har på grund av verksamhetens speciella natur sedan gammalt haft stora svårigheter att bereda sina anställda semester under sommaren. För att i någon mån kompensera detta har verket sedan år 1919, efter särskilda medgivanden av Kungl. Maj:t, i olika former lämnat bidrag till semesterhemsverksamhet.

Sedan 1951 års riksdag bifallit Kungl. Maj:ts proposition angående användning av medel ur postverkets understöds-kassa för bidrag till viss semesterhemsverksamhet, har postverket fått möjlighet att genom den av personalorganisationerna bildade Postpersonalens semesterhemsförening utveckla semesterhemsverksamheten på ett sätt som har varit av oskattbart värde under de svårbemästrade förhållanden, som rått på arbetsmarknaden under 1950- och 1960-talen.

Postverket har med utnyttjande av kassans tillgångar anskaffat två semesterhem, Tällbergs turistgård i Leksands kommun och Dynekilens semesterhem i Skee kommun (norr om Strömstad), samt ett markområde i Ljungdalen i Härjedalen. Semesterhemmen förvaltas enligt särskilda avtal av Postpersonalens semesterhemsförening. Markområdet i Ljungdalen disponeras av Postens idrottsförbund, som där uppfört fjällstugor. Idrottsförbundet eller till detta ansluten förening har också fått vissa bidrag till fjällstugor i Tännaldalen i Härjedalen. Vidare utgår årliga bidrag till Svenska

Inbetalningar och utbetalningar i postverkets understöds-kassa under tiden 1.7.1965—30.6.1966

Behållning den 30.6.1965
enl. Redogörelse för Post-
verkets understöds-kassa
1.7.65—30.6.66

Banktillgodohavanden	1 878 820: 24	
Obligationer	<u>3 727 729: 68</u>	5 606 549: 92

Inbetalningar till kassan

Obeställbara postanvisningsmedel	166 789: 65	
Medel från obeställbara försändelser	7 945: 01	
Försålda äldre handlingar och pappersavfall	76 355: 62	
Bötesmedel	9 863: 25	
Överskott i postkassan	520 076: 74	
Räntor på obligationer	122 090: —	
Räntor på banktillgodohavanden för år 1965	88 586: 82	991 707: 09

Summa 6 598 257: 01

Utbetalningar från kassan

Utbetalade understöd	67 950: —	
Återbetalade postanvisningsmedel	1 016: 89	
Täckning av brister i postkassor	29 920: —	
Diverse utgifter	1 249: 50	
Postpersonalens Semesterhemsförening	<u>725 000: —</u>	825 136: 39

Behållning den 30.6.1966

Banktillgodohavanden	2 045 390: 94	
Obligationer (nom. 3 772 500: —)	<u>3 727 729: 68</u>	5 773 120: 62

Summa 6 598 257: 01

postförbundets semesterhem i Falsterbo, som är öppet för alla postanställda. Resebidrag utgår därjämte till resor till vissa andra semesteranläggningar.

Energiska ansträngningar har under senare år gjorts från postverkets sida för att så långt som möjligt förbättra semestersituationen för de anställda. Därvid har från Postjänstemännens förening, Postverkets tjänstemannaförbund och Svenska postförbundet framförts önskemål om ytterligare åtgärder.

Sedan länge har inom verksledningen liksom i styrelsen för semesterhemsföreningen diskuterats möjligheten att genom tillgång till semesteranläggning i medelhavsområdet öka spridningen av semestrarna. En organisation, som för sin verksamhet erhåller visst bidrag från postverket — Föreningen postfolket — anordnar resor för postanställda söderut. Denna verksamhet har varit av värde för verket. Från verkets sida har kontakt tagits med organisationer, företag och kommuner, som redan har egna eller är delägare i semesteranläggningar utomlands. Erfarenheterna härav är mycket positiva; inte minst har pekats på den betydelse en dylik anläggning har i rekryteringssammanhang.

När Postpersonalens semesterhemsförening hösten 1965 fick erbjudande under hand från Reso att inträda som intressent i ett nytt fritidsprojekt i södra Italien, Baia Domizia, förklarade sig därför verksledningen på förfrågan från semesterhemsstyrelsen positiv till ett sådant engagemang. Styrelsen för semesterhemsföreningen anmälde hos Reso preliminärt ett intresse av tio lägenheter av olika typer till en beräknad kostnad av 640 000 kronor, vilket belopp dock förutsågs kunna bli något högre. Samtidigt anmälde sig vissa organisationer bland de postanställda till ett antal lägenheter. Den framtida verksamheten torde komma att samordnas på lämpligt sätt.

För postverket har det stått klart att ett projekt av denna storlek inte kan betalas av medel från — utom möjligen till en mindre del — Semesterverksamhetens konto i understöds-kassan. Andra medel i kassan bör däremot enligt postverkets mening kunna utnyttjas för ändamålet.

På framställning av styrelsen för semesterhemsföreningen beslöt postverket den 30 juni 1966 att frågan skulle underställas Kungl. Maj:t så snart slutgiltigt besked erhållits från Reso. Därjämte beslöt postverket att 250 000 kronor skulle inbetalas à conto till Reso av semesterhemsmedel med förbehåll att beloppet återbetalades, om inte Kungl. Maj:t skulle bifalla framställningen.

Riksrevisionsverket tillstyrker postverkets framställning.

Departementschefen

Då frågan om att ta i anspråk medel ur postverkets understöds-kassa år 1951 underställdes riksdagen för yttrande avsågs att ett belopp av 750 000 kr. av kassans kapitalbehållning skulle disponeras för nyanskaffning och

utrustning av två eller tre semesterhem för postverkets anställda och deras familjer. Dåvarande departementschefen framhöll därvid bl. a. att semesterförhållandena för postverkets personal måste betecknas som ogynnsamma och att ett tillmötesgående av framställningen inte ställde anspråk på egentliga statsmedel eller medförde att annan verksamhet, för vilken dessa medel avsetts, behövde sättas å sido. Kassans ändamål vidgades sålunda till att omfatta även understöd till semesterhemsverksamhet vid postverket och verket bemyndigades att använda högst 750 000 kr. av kassans kapital för anskaffning och utrustning av semesterhem. Vidare skulle bidrag kunna lämnas såväl till semesterhems drift som till resekostnader. I samband med denna medelsanvisning jämkades den då gällande fonderingsregeln så, att i fortsättningen minst en tiondel av kassans samtliga inkomster skulle läggas till kapitalet. Avsikten var att trygga en viss uppbyggnad av kassans kapital.

Postverket föreslår nu att högst 700 000 kr. under budgetåren 1966/67 och 1967/68 överförs från understödskassans allmänna konto till det särskilda kontot för semesterverksamheten att användas av postverket för att inträda som intressent i Resos fritidsby vid Baia Domizia i Italien. Ett bifall härtill innebär i realiteten att fonderade medel tas i anspråk.

En förbättring av semesterförhållandena är enligt min mening önskvärd och skulle även främja rekryteringen av personal till verket. Jag förordar därför att det begärda beloppet får tas i anspråk av understödskassans kapitalbehållning för det ifrågakvarande ändamålet.

I detta sammanhang vill jag även ta upp frågan om en ändring av fonderingsregeln för understödskassan. Genom att minst en tiondel av kassans samtliga inkomster årligen skall läggas till kapitalet har under tiden den 1 juli 1951—den 30 juni 1966 1 135 518 kr. tillförts det bundna kapitalet. Detta utgjordes den 30 juni 1966 av obligationer och kontanta medel till ett sammanlagt belopp av 4 234 310 kr. En sådan fondering synes i och för sig inte behövas för att trygga kassans bestånd. Jag förordar därför att fonderingsregeln ändras så, att årligen minst en tjugondel av kassans samtliga inkomster lägges till kapitalet. Härigenom ökas de disponibla medlen för semesterverksamhet vid postverket med omkring 50 000 kronor om året. Jag förutsätter att något intrång inte görs på medelsanvändningen för övriga ändamål som kassan skall tillgodose. Kungl. Maj:t bör utfärda bestämmelser för understödskassan i enlighet med vad jag i det föregående förordat.

Från postverket har jag inhämtat att fråga kan uppkomma att anskaffa och utrusta ytterligare ett semesterhem inom landet för postverkets personal. Om så blir fallet bör kapitalmedel i erforderlig utsträckning kunna användas härför efter beslut av Kungl. Maj:t.

Med hänsyn till att kassans kapitaltillgångar berörs av vad jag här förordat bör riksdagens yttrande inhämtas i ärendet.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t genom proposition lämnar riksdagen tillfälle

att avge yttrande över vad jag i det föregående anfört.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten